

ELS FETS SAGNANTS D'ARNEDO HAN PROVOCAT UNA REACCIÓ VIVISSIMA

Reunions i acords de les minories parlamentàries i de les organitzacions obreres. Detalls complementaris dels fets.—Ha mort un dels ferits

UNA VERSIÓ MÉS COMPLETA DELS FETS

Logroño, 6 (a les 6'3).—Com a conseqüència d'un conflicte obrer que sorgí des de fa temps a la fàbrica de calçat "Muro de Arnedo", el propietari es negava a readmetre els obrers d'ambdós sexes que havia acomiadat.

Amb aquest motiu les societats obreres celebraren dilluns passat una reunió, en la qual es prengué l'acord de declarar la vaga general ahir, dimarts.

Al matí arribà el governador a prendre possessió del càrrec i immediatament es traslladà a Arnedo, ja que tenia notícia del conflicte que allí s'havia plantejat.

Després de posar-se d'acord amb les autoritats, cità patrons i obrers, que es reuniren a la Sala de l'Ajuntament.

Tot anava perfectament i hom preveia una solució viable.

Quan tot estava ja resolt, els obrers sortiren al carrer en manifestació d'alegria, cridant visca la vaga, a baix els cacics!, i a baix l'alcalde!, sens dubte per estimar que l'atur que havien sostingut els havia fet triomfar en llurs propòsits.

La guàrdia civil, que estava a la porta de l'Ajuntament, a la Plaça de la República, feu indicacions als manifestants i sembla que repartí alguns cops amb el màuser.

A partir d'ahí hi ha dues versions:

Segons la facilitada pel governador, s'of un dispar i caigué ferit el caporal de la guàrdia civil José Camarjana, de vint-i-vuit anys, amb una ferida a la cama.

Els altres guàrdies repel·liren l'agressió amb tanta de punteria, que en breus instants hi havia sis morts i una quantitat considerable de ferits.

Els morts són: Lucía Barragán, de trenta anys, casada; Micaela Pé-

rez, de trenta anys, casada; un fill d'aquesta, de tres anys, anomenat Manuel; Marcelina León, de quaranta anys, casada; María Nieves Cerdón, de setanta anys, vídua, i Pius Navascués, de cinquanta anys, col·locat a la Sucrea, i natural de Cintruénigo.

A la Plaça de la República hi ha establerta una farmàcia, el propietari de la qual es diu Morales de Setien i allí pretengué entrar la gent quan començaren a disparar els guàrdies.

Dues de les dones mortes caigueren quan ja estaven dins de l'establiment, i un dels ferits rebé les cinc ferides de bala que presenta quan ja s'havia refugiat també a la farmàcia.

El pànic dels manifestants era indescriptible.

A l'hospital de Logroño fou portat Honorato Garriga, que presentava una ferida per arma de foc, al ventre, de caràcter gravíssim.

En els primers moments es prestà assistència a uns 25 ferits, diversos d'ells greus.

Intervingueren els metges d'Arnedo, els de l'ambulància sanitària de Logroño, els de la casa de socors de la capital i els de diversos pobles propers, que acudiren ràpidament.

Sembla que el nombre de ferits és almenys de cinquanta, encara que molts d'ells no s'han presentat a rebre assistència oficial, perquè se suposa que han estat assistits per les cases.

El poble presenta un aspecte desolat.

Per la Plaça de la República passen sense parar persones que van i tornen de la farmàcia per a comprar benes, gasses, cotó i desinfectants per assistir els ferits.

L'altra versió que va circular sobre els successos, diu que un dels guàrdies es va dirigir als manifestants, rellicant i calent a terra. (Segueix a la pàgina 4)

ELS INCIDENTS D'ARNEDO, A LA CAMBRA

"El mecanisme de la guàrdia civil no està en consonància amb els temps actuals; el seu reglament és antiquat, i l'armament de què disposa no és l'adequat, en molts casos"—declara Lluhi i Vallescà, en precisar la posició de la minoria d'Esquerra Republicana de Catalunya

Les inoportunes manifestacions del general Sanjurjo

Madrid, 6. — Comença la sessió a tres quarts de cinc, sota la presidència de Besteiro.

Les tribunes, plenes. Els escons estan gairebé deserts, a causa de les diverses reunions de minories que en aquests moments es celebren.

El banc blau, desert. Es llegeix i aprova l'acta de la sessió anterior.

Entre els ministres d'Estat i de la Governació.

Es dona compte del canvi de denominació dels ministeris d'Economia i Foment, i es proposa que canviïn igualment les denominacions de les comissions parlamentàries corresponents.

Així s'acorda.

ELS FETS DE JEREZA

ALTABAS parla dels luctuosos successos de Jereza, amb motiu de la topada del poble amb la força armada a conseqüència de la qual, resultaren dos morts i nou ferits, un dels quals està gravíssim i que potser en aquests moments ja és mort.

Diu que es parlà d'exigir justícia i que si sempre ha de fer-se aquesta amb tot zel, potser haurà de fer-se més en aquells pobles que lluitaren denodadament per la República, com els pobles valencians.

Demana el nomenament d'un

judge especial per tal de depurar els fets i que s'apliqui la llei inexorablement, calgui qui calgui.

El MINISTRE DE LA GOVERNACIÓ contesta que les informacions que té de Jereza, són tan confuses que encara no li han permès prendre cap determinació.

Diu que ha encarregat el governador que l'informi minuciosament i quan aquesta informació estigui al seu poder, es farà justícia.

ALTABAS li dona les gràcies i insisteix en el nomenament d'un judge especial.

Entra el cap del Govern.

ELS EMIGRANTS

GUERRA DEL RIO parla de la situació dels emigrants de Canàries a Cuba i demana al ministre d'Exportació d'adopció de mesures per a repatriar-los, puix que es troben en situació anglosca.

També exposa al ministre d'Estat les condicions en què es realitza l'exportació de plàtans canaris a França, i demana que s'adoptin determinades mesures sobre el particular.

Entre els ministres de Justícia, Treball, Obres Públiques, Marina i Instrucció Pública.

El MINISTRE D'ESTAT diu que és precis arribar a l'establiment de mesures generals sobre els emigrants, perquè el problema seria senzillíssim si solament es tractés

d'uns grups d'emigrants de Canàries, però si es repatria aquests, s'haurà de repatriar també els altres emigrants d'altres regions espanyoles, el qual és una càrrega massa pesada per a l'Estat espanyol. El ministeri d'Estat, a més, no disposa de mitjans per a realitzar una obra d'aquesta naturalesa.

GUERRA DEL RIO rectifica.

SEGOVIA formula un prec dirigit al ministre d'Instrucció Pública i relacionat amb la concessió d'escoles, acordada per decret d'onze de juliol darrer.

Concreta el prec en una petició d'unes escoles, deixant sense efecte, la suspensió de dos graus de nens i una de nenes, que ha estat acordada.

El MINISTRE D'INSTRUCCIÓ PÚBLICA promet fer una investigació i complaure el senyor Segovia si és de justícia la seva petició. Rectifica breument el senyor Segovia.

Els fets d'Arnedo

SABRAS (Amós), s'aixeca a parlar en mig d'una gran expectació.

Comença recordant l'homenatge tributat en la sessió passada a les víctimes de Castilblanco i diu que mentre això succeïa, una nova tragèdia venia a posar a Espanya en sensillíssim si solament es tractés

la major consternació.

Adverteix que als socialistes els commouen tant els que cauen víctimes del compliment del deure, com els que sucumbeixen víctimes d'un règim social per la desaparició del qual propugnen.

Fa una relació dels fets ocorreguts a Arnedo i que és, en síntesi, el següent:

Quan Espanya es proposà celebrar les darreres eleccions municipals, encara no s'havien suprimit les coaccions caciquistes i patronals.

A Arnedo, un fabricant de calçat, el senyor Moron, manà que els obrers es presentessin a rebre l'ordre de qui tenien de votar.

Els obrers no en feren cas, i votaren contra el parer del patró pels candidats republicans.

Aleshores, com represalla, el reduí el nombre dels seus obrers, reduint el nombre dels seus obrers, acomiadant-ne quinze, als quals, se'ls negà treball també per solidaritat, en altres fàbriques i tallers, i alguns tingueren d'emigrar a Amèrica.

Els obrers acomiadats celebraren diverses conversacions amb els elements patronals i encara aquests varen accedir a readmetre'ls alguna vegada, malgrat això, no compliren després la seva paraula, al·legant que se'ls havia coaccionat, la qual cosa la desmenteixen en absolut testimonis presencials de les entrevistes.

Darrerament, un governador els cominà per tal que complissin, donant-los un termini de 72 hores, i empressonà el fill del fabricant el qual es declarà responsable de tot.

Fa notar que en aquestes fàbriques d'Arnedo, no es complia en absolut per res la legislació del treball.

En aquestes circumstàncies, els obrers decidiren plantejar el problema per la violència, i declaren la vaga i d'aquesta forma i d'una manera absolutament legal, es plantea aquesta.

Un socialista es posà al davant d'aquells obrers, esforçant-se per tal d'evitar la declaració de la vaga, el qual no pogué impedir degut a la indignació que regnava entre els obrers sense feina.

Així s'arriba al dia 5 de gener, en el qual el poble decidí sortir al carrer, per tal d'expressar la seva alegria per la solució del conflicte a la qual s'havia arribat.

Sortiren, doncs, en manifestació pacífica i contents.

Un caporal de la guàrdia civil, poc volgut del poble, digué en veure'ls passar: "Això es té d'acabar o dissoldre's a trets", per les quals frases fou amonestat per un socialista que acabava d'anunciar que el governador de Logroño havia arribat a Madrid i que seria dita autoritat qui li referiria detallada-

ment la manifestació.

Quan la manifestació estava a la Plaça Major d'Arnedo, es presentà el governador de Logroño, el qual havia arribat al sudit poble, per tal d'acordar la fórmula que havia de solucionar el conflicte.

L'enginyer, Orad de la Torre, que pujava en aquell moment per la graonada de l'Ajuntament, es veié sorprès per una descàrrega. Tornà al carrer i pogué veure la guàrdia civil disparant repetidament sobre la multitud de tal manera que arribaren a canviar els carregadors.

Diu que alguns relaten com el fusell d'una guàrdia civil anava perseguint, assenyalant impactes a un mur, a un nen que fugia, fins que aquest caigué. (Foris rumors.)

El successos, segons alguns informes que he rebut, fou que la guàrdia civil tement que la multitud podés atacar els patrons que baixaven per la graonada de l'Ajuntament, començaren a desallotjar la plaça a cops de culata de tal forma que una guàrdia donà un cop fort a una dona embarassada que caigué a terra.

En aquest moment fou quan començaren a proferir-se les descàrregues. (Grans rumors.)

Acaba dient que la minoria socialista llura aquest ple i a la confiança del Govern i espera també que la guàrdia civil l'ajudi a la realització de les investigacions per tal de poder depurar la veritat de l'ocorregut.

INTERVENCIÓ DEL MINISTRE DE LA GOVERNACIÓ

El MINISTRE DE LA GOVERNACIÓ diu que solament té d'intervenir en l'aspecte referent a l'actuació de la força pública.

Assenyalava que el relat, terriblement emocionant, fet pel Sr. Sabras, ha de procedir forçosament d'un testimoni presencial dels successos, i com a tal apassionat, encara que noblement apassionat.

Afegeix que les notícies rebudes per ell matissen els successos d'altres caràcters distintes dels que ha exposat el senyor Sabras en el seu discurs.

Manifesta que acaba d'anunciar que el governador de Logroño ha arribat a Madrid i que seria dita autoritat qui li referiria detallada-

(Segueix a la pàgina 4)

Imponent manifestació de dol a Granollers

El President de Catalunya presideix l'enterrament de Sebastià Fontcuberta

Dimarts, a primeres hores de la tarda, el President de la Generalitat de Catalunya, acompanyat del seu secretari, senyor Joan Alavedra, va anar a la veïna població de Granollers, per tal d'assistir a l'enterrament civil de Sebastià Fontcuberta.

El senyor Macià arribà a Granollers a les tres de la tarda. Baixà del vehicle davant la Unió Liberal de Granollers, on fou rebut per la Junta directiva i per diversos representants dels Centres d'Esquerra i molts ciutadans assabentats del seu viatge per tal de presidir l'acte de l'enterrament, el qual motivà la manifestació de dol més grandiosa que recorden els granollerins.

Acudí a la manifestació una gran part de la població granollerina i nombroses comissions dels pobles de la comarca. Hom hi portà un gran nombre de banderes.

El comerç va tancar les portes i els obrers de les fàbriques van plegar i assistir a la manifestació de dol.

A la presidència anaven, amb el president Macià, el gendre i nét del mort, el president de la Unió Liberal, senyor Valeri Mas, i els senyors Iglésies Fusté, Figueres i Pinyell.

El pas de la comitiva pels carrers de la població, fou impressionant. Tot el poble estava congregat a les voreres i saludava respectuosament, amb un mutisme ple d'emoció, el pas del fèretre. La presència de Macià, era acollida amb salutacions respectuoses d'homes, dones i infants. L'emoció de la multitud no podia contenir-se i malgrat la severitat de l'acte, so-

l'enterrament amb crits de "Visca Macià!"

De balcons i finestres saludaven el fèretre i el President de Catalunya, amb afectuosos gestos de mà.

El cotxe mortuori, que anava precedit d'una orquestra que interpretava una marxa fúnebre, en arribar als afores de la població per tal d'encaminar-se ja cap el cementiri, era seguit per milers de ciutadans.

Al cementiri davant la fossa que ha de guardar les despulles del conseqüent republicà de tota la vida, el senyor Valeri Mas donà les gràcies al senyor Macià i a tots els que formaven part de la comitiva, per haver-se adherit al condol que sentia Granollers per la pèrdua d'aquell humil però noble patriota.

El president Macià contestà en termes de gran afecte per al difunt i amb paraules emocionades dolentes de la pèrdua que significava la mort de Sebastià Fontcuberta. Digué que havia tingut un gran interès a presidir aquell enterrament, perquè es tractava d'un home humil del poble, i que per als seus semblants sobretot — els ciutadans humils — ha d'ésser la Catalunya de demà.

El finat, Sebastià Fontcuberta, comptava amb moltes simpaties i amb el respecte de tota la població. Havia estat carter, càrrec que feia cinc anys que havia hagut de deixar en tornar-se cec. Ell fou el que hissà la primera bandera republicana quan la proclamació de la República de l'any 1873, i el que proclamà, a la casa Ajuntament, el dia 14 d'abril de l'any passat, l'actual encara que cec, per preferència, que li concedí el poble en aquella data memorable.

Tot això, naturalment, els senyors de diners ho ignoren, perquè són analfabets nats. Que l'obrer sigui analfabet, perquè no ha tin-

ELS VERITABLES ASSASSINS

Es tan criminal especular amb l'analfabetisme de la classe conservadora dels senyors de diners, a base d'aquests quatre guàrdies civils morts a Castilblanco en un moment de follia d'una massa irresponsable, com és innassut mercadejar amb l'analfabetisme de la classe proletària i dels obrers que passen fam, a base dels treballadors que són morts per la follia endèmica dels que es pensen que la solució dels problemes socials i polítics del país resideix en l'ús de les armes.

Abans d'ahir, tots els senyors de Barcelona que enyoren la Monarquia, tota la genteta que difama la República, es dedicaven a escampar el canard de la crisi a base de la fantasia que el general Sanjurjo havia cominàt el Govern a que si no donava les garanties necessàries a la guàrdia civil, ell prendria les mesures del cas i faria una mena de cop d'Estat per tal d'implantar una dictadura recolzat en aquesta guàrdia civil.

Tota aquesta gent continua vivint als llits. Els hem donat — ELS HEM DONAT, NOSALTRES — sense que se'ls mereixessin, un règim de llibertat, i estan desitjant que els el prenguin, estan cridant que cal que vingui un generalat a fer-los creure a cops de sabre i a puntades de peu. Certament que aquesta gent es mereix una dictadura, però es mereix la dictadura que no desitgen: la dictadura dels de baix.

Els diners posen una bena als ulls, i la fam, en canvi, desperta les intel·ligències. Si aquests senyors passessin una mica de fam, i tinguessin la dictadura que es mereixen, aleshores, amb la llibertat perduda, s'adonarien del valor que té la llibertat.

Tota aquesta gent ignora que estem en República, i que en règim republicà, no hi ha generals que hi valguin, ni són possibles les "enarteladas" ni els "pronunciamientos". Ignora que el dia que el general Sanjurjo o el general que sigui, insinués una nova idea per festí de la que se li atribuïa, seria destituït fulminantment i passaria a la presó. Ignora que la guàrdia civil, com la guàrdia de seguretat, com tota força armada que està al servei de l'Estat, ha de SERVIR-LO, però no pot opinar. Oblida que el propòsit només, de Primo de Rivera, de fer viure la Dictadura solament amb què tingués el beneplacit dels capitans generals, li va costar el Poder.

Tot això, naturalment, els senyors de diners ho ignoren, perquè són analfabets nats. Que l'obrer sigui analfabet, perquè no ha tin-

gut diners per anar a l'escola, és comprensible. Però que els rics, que han passat per Col·legis i per Universitats, siguin analfabets, després d'haver-hi passat, és ja analfabetisme nat. Han tingut elements per tal de fer-se una cultura, i no els han servit de res. Tenen doble culpa.

Que no s'ho pensin que la República visqui a precari perquè la guàrdia civil la toli. Un dia, Miquel Maura va dir que si la guàrdia civil no hagués prestat la seva conformitat a la República, aquesta no hauria viscut ni vint-i-quatre hores. La República viu perquè aquesta és la voluntat col·lectiva dels ciutadans, i no viu perquè ningú li perdoni la vida. Maura va dir aquella frase insensata, però Maura ha donat massa proves del grau de la seva intel·ligència.

Azaña ha parlat prou clar a aquest respecte. Tot el país condemna els fets de Castilblanco. Però els assassins dels guàrdies civils de Castilblanco, no són pas els homes que materialment els han apunyalat. Aquests només han estat l'instrument. Els assassins dels guàrdies civils de Castilblanco, són d'una banda, els que exciten la massa inculca i depauperada del país, a produir-se en actes que no condueixen a l'obtenció de cap reivindicació. Però cada vegada que són morts guàrdies civils, els veritables responsables d'aquestes morts són, també, tots aquests senyors de diners, totes aquestes classes conservadores, tots aquests patrons, tots aquests catòlics, tots aquests monàrquics emboscats, que en lloc de respectar la guàrdia civil com un instrument neutral de l'Estat, encarregat de la defensa de l'ordre, se'n fan una cosa pròpia, i se la prenen com un instrument d'opressió que els empari i els defensi llurs interessos.

Si la guàrdia civil fos respectada com un organisme neutral, no hi hauria assassinats de guàrdies civils. En el moment que uns sectors del país, prenen la guàrdia civil com un instrument de parcialitat, la treuen de la seva neutralitat per tal de posar-la enfront de la passió i la violència dels sectors que no pensen com ells. I això quan aquests sectors, als quals la guàrdia civil és enfrontada, són analfabets i passen fam, és no solament una temeritat; és una infàmia. Mercadejar després amb la mort de quatre guàrdies civils, és simplement canalla.

La guàrdia civil és un òrgan al marge de les lluites polítiques i socials. Els que la converteixen en òrgan al servei dels seus interessos polítics i socials, són els que fan

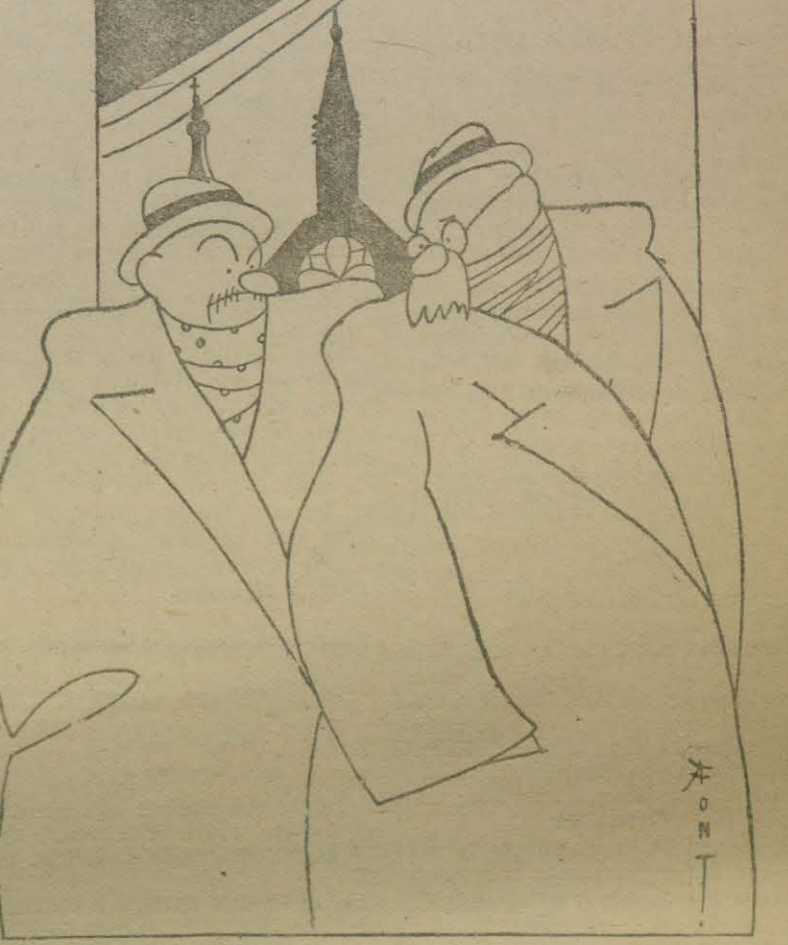
més mal a la guàrdia civil, perquè la posen en un terreny de bel·ligerància, al qual no hi hauria de descendir. Aquests senyors de diners, aquestes classes conservadores que es pensen que la guàrdia civil és per a ells, i no per a tot l'Estat, són els seus enemics, encara que a cada punt la felicitin, i l'empolin d'elogis. La guàrdia civil no hauria d'admetre aquestes felicitacions, perquè, de fet, aquesta gent que la felicita, l'ha llançada al mig del carrer a què per sis pessetes, es deixi matar, perquè li defensi el seu ordre conservador parcial. Aquests senyors de diners són l'essència de la inhumanitat; han encès la guspira de l'odi al bell mig de la societat, però, covards, no saben donar la cara; només saben parapetar-se darrera dels tricorns perquè els defensi a ells sols, no pas que defensi la societat, ni la tranquil·litat col·lectiva, ni el règim. Que els defensin a ells tots sols, i quan un guàrdia civil cau mort per sis pessetes, víctima de l'odi que ells, amb la seva insensatesa han creat, són tan inhumans, que es creuen salats donant quatre miserables pessetes a la vídua i als fills del funcionari de l'Estat sacrificat d'una manera tan vil i tan baixa.

Hi ha un article a la Llei de Defensa de la República, que diu: "Son actes de agressió a la República i quedaran sometidos a la presente ley: la excitación a la indisciplina y al antagonismo entre los Institutos armados y entre estos y los organismos civiles".

Tota la premissa que aquests dies ha acollit les fantàstiques declaracions del general Sanjurjo i les suposades reunions de militars i tots els ciutadans que han fomentat el canard sobre determinades actituds de la guàrdia civil contra la República, han caigut dintre de la llei de defensa del règim.

La República ha de tenir els seus guardaes de l'ordre, i aquests són, avui, la guàrdia civil i la guàrdia de seguretat. Un dia parlarem de si cal reformar-los i unificar-los i depurar-los. Això és un altre aspecte. Però, en tant que guardaes de l'ordre, en tant que funcionaris al servei de l'Estat, en tant que força neutral, la guàrdia civil ha de mereixer el respecte de tot hom que estimi la República, i no pot permetre's que ningú debiliti la seva força — força al servei de la República — llançant els guàrdies civils a què, per sis pessetes, surtin a matar uns altres homes que en la follia de la fam, per vuit pessetes, també són capaços de matar.

ANGUERA, CANDIDAT DE "LA PUBLI"

—Voi dir que l'arribarem a veure President de la Generalitat? — Llàstima que no hagi estat a Castilblanco! Això li hauria donat encara més prestigi.